

Prezentacja:

Co robić, czego unikać

P. F. Góra

<http://th-www.if.uj.edu.pl/zfs/gora/>

9 października 2008

Co chcesz powiedzieć?

Musisz wiedzieć co chcesz słuchaczom przekazać: Twoja prezentacja musi mieć jasno określony cel. Planując prezentację, zadaj sobie pytania:

- Czy chcę słuchaczy czegoś nauczyć? Pochwalić się? Oszłomić? Zacieka-
wić? Zanudzić?
- Dlaczego to, o czym mówię, jest ważne?
- Co najważniejszego słuchacze powinni zapamiętać?

Komu chcesz to powiedzieć?

Bardzo rzadko zdarza się, że mówisz do specjalistów świetnie znających twoją dziedzinę. Jeśli to możliwe, dowiedz się kto cię będzie słuchał, jak dobrze zna prezentowaną tematykę. Załóż, że mówisz do *inteligentnych laików*. Nie nadużywaj żargonu, nie zasypuj słuchaczy terminami technicznymi, tym bardziej nie zakładaj, że słuchacze je wszystkie znają.

Ale nie traktuj przy tym słuchaczy jak idiotów, którym trzeba tłumaczyć, że $2 + 2 = 4$.

Typowy błąd: Prelegent-fizyk **długo i zawile** tłumaczy słuchaczom-fizykom, co to jest hamiltonian,

Typowy błąd: Prelegent-fizyk **długo i zawile** tłumaczy słuchaczom-fizykom, co to jest hamiltonian, po czym pisze coś w guście

$$H = \sum_k \mathbf{a}_k^\dagger \mathbf{a}_k + \sum_{k,l} g_{kl} (\mathbf{a}_k^\dagger + \mathbf{a}_k) (S_l^+ + S_l^-) + \sum_{l,s} \tilde{g}_{ls} (S_l^+ S_s^- + \text{h.c.}) \quad (1)$$

i nie tłumacząc już niczego więcej, gładko przechodzi do następnego ekranu. No przecież **każdy** wie, co znaczą te symbole, prawda?

Czy wiesz, jak długo możesz mówić?

- **Pod żadnym pozorem** nie przekraczaj przydzielonego ci czasu. Przekroczenie czasu jest w złym guście, a w doliczonym czasie publiczność i tak nie będzie cię słuchać.
- Selekcjonuj materiał. I tak nie dasz rady powiedzieć wszystkiego, powiedz tylko to, co jest istotne dla najważniejszego przesłania twojej prezentacji.
- Twoja prezentacja powinna mieć tyle szczegółów technicznych, ile jest potrzebne do zrozumienia najważniejszego przesłania. Nie mniej, ale i nie więcej.
- Nie próbuj pokazać zbyt wielu ekranów. Użyj złotej reguły: dwie minuty na jeden ekran.

Czy masz plan prezentacji?

Twoja prezentacja musi mieć plan. Musi mieć logiczny ciąg. Kolejne fragmenty muszą być jasno powiązane z poprzednimi — i to z punktu widzenia słuchaczy, nie z twojego. Ty znasz tę tematykę, dla ciebie jest wszystko jasne. Dla nich nie.

Typowy plan może wyglądać tak:

- Ogólne wprowadzenie.
- Co chcesz osiągnąć.
- Przedstawiasz kolejne kroki prowadzące do celu.
- Podsumowanie — ale raczej **nie** proste powtórzenie najważniejszych wyników.

To jest plan typowy, ale nie jedyny możliwy.

Bardzo złe wrażenie robi wstawianie ekranów bez ładu i składu, nie wiedzieć, dlaczego akurat to chcesz powiedzieć, nie wiedzieć, dlaczego akurat w tym miejscu.

Chciałem państwu pokazać jeszcze to, po czym okazuje się, że dla słuchaczy “to” ma luźny związek z tematyką prezentacji, za to nie ma żadnego z poprzednim ekranem. Jak się za chwilę okaże, z następnym też nie.

Ludzkość opanowała sposób dodawania kolejnych ekranów **przed** tym, który ostatnio przygotowałeś.

Bądź przygotowany na pytania

Pytania od publiczności dowodzą, że ktoś się twoją prezentacją zainteresował. Brak pytań na ogół świadczy o tym, że albo wszyscy już z nudów zasnęli, albo że prezentacja była kompletnie nietrafiona (nie ci ludzie, nie ta tematyka, nie ten poziom — w obie strony). I w czasie prezentacji, i odpowiadając na pytania, **musisz pokazać, że rozumiesz, o czym mówisz.**

Nie odpowiesz na specjalistyczne pytanie od specjalisty — trudno, zdarza się. Nie odpowiesz na pytanie z zakresu szkoły średniej lub młodszych lat fizyki — wstyd. Za dwa dni wszyscy o tym zapomną. Okażesz, że ***sam nie rozumiesz o czym właściwie mówisz — totalna katastrofa.***

Bądź przygotowany na krytykę

Nie wszystkim spodoba się albo twoja prezentacja, albo twoje wyniki, albo jedno i drugie. Będą cię krytykować — często niezasłużenie. Nie złość się, nie załamuj, nie denerwuj. Może to ty coś źle wytłumaczyłeś? Może krytyk ma zły dzień? A może krytyk ma jednak trochę racji?

Jeśli nie dojdiesz szybko do (jakiegoś) porozumienia, zaproponuj przeniesienie dalszej dyskusji na czas po prezentacji. Przeciągająca się, niekonkluzywna kłótnia rozłoży każdą prezentację, nawet dobrą.

Naucz się mówić

Mów wyraźnie, nie za cicho, ale też nie za głośno. Nie spiesz się, ale nie przeciągaj. Staraj się wystawiać w poprawnej polszczyźnie (or in correct English), pełnymi zdaniami, bez yyyy, eeee.

Zawsze i bez wyjątku mów zwrócony twarzą do publiczności, nie twarzą do ekranu.

Uważaj na kolory i ozdobniki

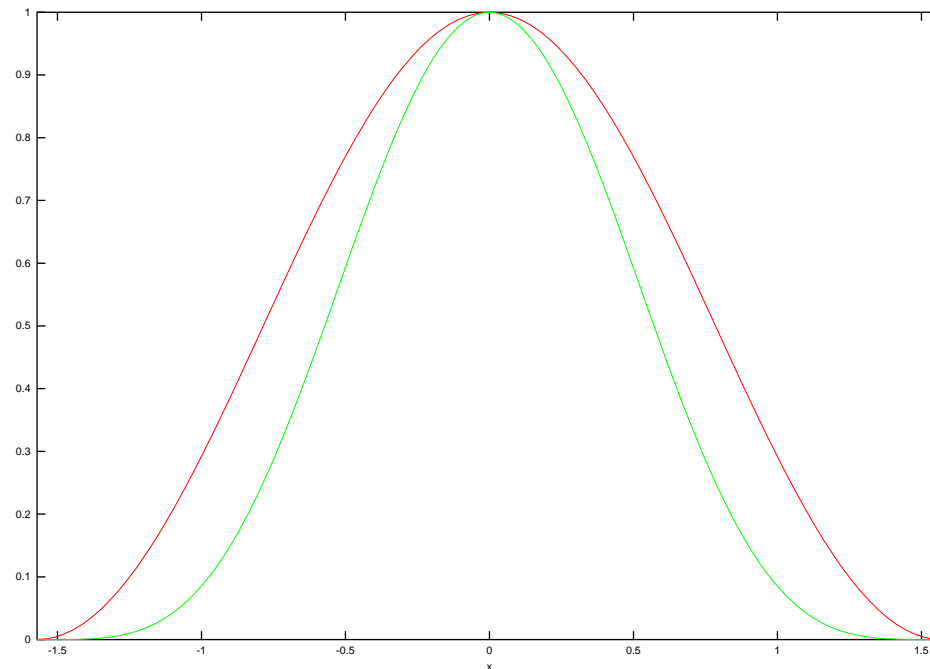
Prezentacja zbyt pstrokata sprawia wrażenie chaosu i bałaganu.

Trzeba także upewnić się, że wyświetlone kolory będą wyraźnie widoczne na ekranie.

NIE szalej także Z RODZAJAMI CZCIONEK, podkreśleniami i innymi ozdobnikami.

Nie przesadzaj z grafiką, filmami, animacjami. Słuchaczy trzeba trochę zabawić, ale uważaj, żeby nie sprawić wrażenia, że forma dominuje nad treścią.

Pod żadnym pozorem nie używaj koloru zielonego na wykresach!

Nb, pamiętaj, aby oznaczenia na wykresach były czytelne i wyraźne!

Nie przesadzaj z ilością tekstu na stronie

Prezentacja polega na tym, że ty coś mówisz, a na ekranie ukazują się rzeczy ilustrujące twoje słowa. Mogą to być równania, mogą to być wykresy, animacje czy grafiki — ze wszystkimi zastrzeżeniami przedstawionymi wyżej — może być nawet jakiś tekst do przeczytania, ale nie przesadzaj z jego ilością! To ty masz być ośrodkiem zainteresowania słuchaczy, ty i twoja osoba, to, co ty mówisz, to, co ty tłumaczysz, nie ekran. Słuchacze powinni skupiać uwagę na tobie, nie na ekranie — to, co jest na ekranie, choćby i najfajniejsze, najbardziej naukowo interesujące, ma być tylko ilustracją twoich słów. Pamiętaj: Inna jest logika prezentacji, inna publikacji, jeszcze inna wykładu. Jeśli myślisz, że koniecznie musisz na ekranie umieścić wszystko, że publiczność wszystko musi przeczytać, jesteś w błędzie albo po prostu wątpisz w swoje talenty. A jeśli z góry założysz, że nie umiesz porwać słuchaczy, zainteresować, to możesz mieć pewność, że publiczność uzna twoje wystąpienie za nieudane. Pamiętaj, mówisz do słuchaczy, nie do czytelników. Jeśli chcesz mieć czytelników, wydrukuj publikację — choćby był to na razie tylko draft — i rozdaj wszystkim. Oni tego wtedy co prawda nie przeczytają, ale przynajmniej ty nie stracisz czasu na odczytywanie tego, co i tak napisałeś. Myślisz, że gdy napiszesz wszystko, co chcesz powiedzieć, i wyświetlisz to na ekranie, ludzie to przeczytają? O, jak bardzo się mylisz... Zbyt wiele tekstu na stronie — i w ogóle zbyt dużo przepełniona strona — sprawia przytłaczające wrażenie i zniechęca publiczność. Na każdym ekranie zostaw trochę światła, powietrza, nawet jeśli miałyby to się odbyć kosztem dodania jednego-dwóch ekranów i nawet jeśli miałyby to oznaczać, że musisz zrezygnować z powiedzenia czegoś, co pierwotnie zamierzałeś. W przeciwnym razie wszyscy uznają cię za nudziarza.

Jeśli jednak już coś piszesz, zadbaj o to, żeby było to napisane poprawną polszczyzną (or in correct English, in case of presentations in this language): bez błędów ortograficznych, składniowych, a nawet interpunkcyjnych.

Nie przesadzaj ze wzorami

$$\begin{aligned}\frac{\partial f}{\partial x_i} &= \frac{1}{2} \frac{\partial}{\partial x_i} \sum_{j,k} A_{jk} x_j x_k - \frac{\partial}{\partial x_i} \sum_j b_j x_j + \underbrace{\frac{\partial c}{\partial x_i}}_0 \\ &= \frac{1}{2} \sum_{j,k} A_{jk} \left(\underbrace{\frac{\partial x_j}{\partial x_i}}_{\delta_{ij}} x_k + x_j \underbrace{\frac{\partial x_k}{\partial x_i}}_{\delta_{ik}} \right) - \sum_j b_j \underbrace{\frac{\partial x_j}{\partial x_i}}_{\delta_{ij}} \\ &= \frac{1}{2} \sum_k A_{ik} x_k + \frac{1}{2} \sum_j A_{ji} x_j - b_i = \frac{1}{2} \sum_k A_{ik} x_k + \frac{1}{2} \sum_j A_{ij} x_j - b_i \\ &= (\mathbf{Ax} - \mathbf{b})_i .\end{aligned}\tag{2}$$

Jesteś dumny ze swoich rachunków, ale nie licz na to, że publiczność będzie je uważnie śledzić!

Są wyjątki — adresowane do specjalistów prezentacje “techniczne”, których celem jest przedstawienie szczegółów jakiegoś rachunku.

Przd wygłoszeniem przećwicz prezentację

1. Gdy już przygotujesz prezentację, powiedz ją głośno, tak, jakbyś ją przedstawiał niewidzialnej publiczności, a więc z wszystkimi elementami, które faktycznie chcesz zaprezentować.
2. Sprawdź na zegarku ile ci to zajęło.
3. Otrząsnąwszy się z wrażenia, zastanów się, co możesz ze swojej prezentacji wyrzucić.
4. Wyrzuć to!
5. Iteruj do punktu 1.

Coś dla rozluźnienia atmosfery

Niektóre podręczniki stylu zalecają umieścić od czasu do czasu jakiś dowcip, zwłaszcza na końcu prezentacji.

